

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

24.862.

Rezultat uradnega ljudskega štetja v lanskem marcu za našo deželo je objavljen. Koroška šteje skupno 407.371 duš, od zadnjega štetja v letu 1923 je število narastlo za 36.177 oseb. Slovencev so tokrat našteali le še 26.738 in še od teh je 1876 inozemcev. Od leta 1923, ko so jih našteali še 37.292, do lani se je znižalo njihovo število za približno 10.000 oseb.

K navedenim številkam o Slovencih na Koroškem zamoremo vsem, ki so sodelovali pri štetju kot uradne osebe — bodisi svetnikom, svetovalcem ali števničnim komisarjem — samo čestitati. Po objavljenem uradnem rezultatu štetja je koroških Slovencev komaj še za deset srednjih občin ali župnij, samo še bora petnajstinka vsega koroškega prebivalstva. Načinov lanskega štetja nočemo podrobno ponavljati, ker so nam vsem še v živem spominu. Lepo serijo tvorijo od prostaškega postopanja — koder so komisarji grozili za slovensko priznanje z višjimi davki — pa preko bolj ali manj skritega očitka veleizdaje za slovensko pripadnost — koder so vpraševali po politični pripadnosti — in preko naivnega nacionalizma — koder so komisarji istovetili Slovence z rojenim sovražnikom nemštva — končno do potvarjanja avstrijske misli — koder so komisarji zamenjali lojalno državljanstvo v novi Avstriji s priznanjem k nemški narodnosti. Pri našem ljudstvu je tako postopanje pri uradnem dejanju le še bolj omajalo vero v to, ker se tako v vsakdanjem življenju imenuje „uradno“. V teh težkih časih bi želeli v interesu države in dežele za vse, ki so si pridobili zasluge za tako ljudsko štetje, pošteno lekcijo, da je za ljudstvo tudi plačevanje davkov in drugih slčnih javnih dajatev koncem konca uradna zadeva. Norčevati se z ljudstvom in njegovo narodno zavestjo v času, ko se mora sleherna družina boriti za svoj bori gmotni obstoj, ni ne pametno niti narodno-politično previdno.

Z zadnjim ljudskim štetjem in njegovim rezultatom za koroške Slovence se je samo povečala absurdnost onega pojmovanja narodnosti, ki zahteva za pripadnost h kakemu narodu zavestno in povdarjeno izjavo vsakega posameznika. K taki subjektivni izjavi pripadnikov enega naroda je treba najprej vprašujočega in vprašanja, h kateremu narodu posameznik pripada. Če se tedaj — kot se pri nas dogaja že opetovano pri ljudskih štetjih — zamenjuje narodnost s politično pripadnostjo, z razpoloženjem za drug narod ali drugo kulturo ali če se celo zamenjuje narodno zavest z državno lojalnostjo, potem je tako postopanje res težko kvalificirati kot pravično, kvečjemu kot zlobno iz zavesti ali nevednosti. Zahteva, naj bi ljudstvo poučilo komisarje o pravilnosti ljudskega štetja, pa je pretirana in tudi pod kaznijo prepovedana. Za vsakega treznega človeka izhaja iz rezultatov takega štetja torej predvsem nauk, da je za tovrstno poizvedovanje ljudskega mnenja najprej treba oseb, ki so vzvišene nad ozkosrčnostjo, zlobo ali nevednostjo. Slednji očitke zadene tudi one kroge v deželi, ki so in bodo iz rezultatov takega štetja hoteli sklepati, češ večina Slovencev se sama noče priznavati kot slovenska. Dokler bo med manjšino še živel čut pravičnosti in nepristranosti, ne bo mogla in ne smela takega rezultata podpisati.

„Ohranite zvestobo svoji narodnosti, odpadniki še niso koristili nobenemu narodu!“ — te kanclerjeve besede so nam vedno spet v spominu. Posebno danes, ko bodo ob objavljeni uradni številki mnogi zadovoljni nad uspehom temnega dela in bodo drugi nepoučeni z malodušjem spremljali naše vprašanje na Koroškem. Vendar so s to številko menda izčrpana sredstva dosedanje večinske politike napram manjšini. Kanclerjeve besede

so kazipni v novo manjšinsko politiko. Seve jih je v večinskem narodu šele peščica, ki bi jasno in glasno obsojali dosedanje postopanje z manjšino in ki bi občutili škodo na telesu svojega naroda in države, škodo, ki so jo njihovi namenili narodosedu

Narod nam ostane božja stvar in služba narodu

naravna naša pravica. Kdor torej hoče soodločevati na naši usodi in išče za svoje delo našega pristanka in privoljenja, naj dokaže, da resnično spoštuje narod in narodno zavest. Kdor pa se pri svojem delu „za“ Slovence drži še naprej gesla „und willst du nicht mein Bruder sein, so schlag ich dir den Schädel ein“, naj ga sodi bodočnost.

V jasni in ravni smeri.

Že stoji dom nove stanovske Avstrije. Javno politično življenje ne urejujejo in ne vodijo več politične stranke, v državnem in deželnih zborih že sedijo zastopniki stanov in slejkoprej bodo imenovani stanovski občinski zastopi. Dograjena je organizacija delojemalcev v strokovni zvezi, postavno ukoreninjene so organizacije delodajalcev obrtništva, trgovstva in industrije. V doledni dobi izide postava prve dovršene stanovske organizacije, kmetijstva, ki bo družila vse v kmetijstvu zaposlene osebe od gospodarjev do poslov v eno stanovsko družino. Po izjavi socialnega ministra, ki mu je podrejeno področje stanovske ureditve, sledi nato daljši odmor, v katerem se naj upostavi prepotrebno zaupanje med delodajalci in delojemalci, nakar se združita po vzorcu kmetijske stanovske organizacije oba dela — delodajalci in delojemalci — tudi v ostalih stanovih.

Roko v roki z novimi oblikami vstaja tudi novo življenje. Kot je že v svetu sploh, tod ne gre brez trenja nazorov in misli. Na eni strani vidimo nastopati posamezne podeželske skupine avstrijskega Heimwehra, ki zahtevajo brezkompromisno izgraditev države in si — kot koroška skupina — pri tem pridržujejo prvenstvo. Voditelji nove države pa so si enotni v tem, da je treba novo Avstrijo izgraditi v smislu papeževe okrožnice

Bodoča avstrijska redna vojska. Zahteva po uvedbi vojaške obveznosti postaja v državi vedno glasnejša. Nedavno se je s tem vprašanjem bavil tudi ministrski svet in se istotako izjavil za redno vojaščino. Krogi okoli Zveze narodov izjavljajo, da je ta želja avstrijskega prebivalstva povsem upravičena, ker bi neoborožena država nikakor ne mogla služiti interesom miru. Poučeni krogi še izjavljajo, da bo obvezna vojaška služba uvedena v Avstriji v najbližji dobi. — Po dosedanjih vesteh bo štela avstrijska vojska v miru okoli 70.000 vojakov, od katerih bo polovica motoriziranih, drugi pa izvežbani za vojno v gorah. Vojska bo razdeljena v osem divizij, vsaka bo razpolagala s 400 strojnici, 120 minonosci in 150 lahкими in težkimi topovi. Vsaka divizija bo še imela 40 tankov in 30 letal. Topniška armada bo razpolagala s približno 600 topovi, zračna armada pa bo imela do 600 letal. Razen teh osmih divizij bosta še dve diviziji kot rezerva. Zgradile bi se tovarne pod zemljo, ki bi bile zavarovane pred napadi iz zraka, vzdolž meje pa bi se zgradile najmodernejše ceste. Po francoskem načrtu bi se zgradile ob državni meji še trdnjave, katere bi oskrbovali bivši častniški-specialisti. Istočasno bi bila izvedena vojaška predizobrazba vse avstrijske mladine po primeru Italije. — Tako vsaj si bodoče avstrijsko vojsko predstavlja polkovnik Aleskin, šef generalnega štaba avstrijske armade, v dunajskem „Morgen“.

Jugoslavija se je spominjala svojega mrtvega kralja. Minula nedelja je bila v Jugoslaviji posvečena spominu kralja Aleksandra, ki je dal pred 6 meseci svoje življenje za svojo državo. Spominke slavnosti so se vršile v vseh večjih mestih. — V Franciji so ta dan posvetili prijateljstvu med

„Quadragesimo anno“ ne samo v njenih oblikah, marveč tudi v njihovem življenju. Vicekancler Štarhemberg je izjavil nedavno na velikem zborovanju v Predarlskem, da gre Heimatschutzu predvsem za totaliteto (brezpogojnost) poštenja in odkritosti. Še jasneje je izpovedal kancler dr. Schuschnigg, ko je odločno zavrnil očitke klerikalizma in antiklerikalizma kot ostanke stare liberalne dobe. Kancler je dodal: „V zadnjem času se razširjajo vznemirjajoče vesti, da vlada med prostovoljnimi oboroženimi formacijami napetost in nesporazumljenje. Te vesti izhajajo iz krogov, ki si želijo napetosti in nesporazumljenja.“

Nikakor slučajno ni v državi istočasno gibanje za uvedbo obvezne vojaščine. Na zborovanju dom. fronte na Dunaju je kancler imenoval redno vojsko hrbtenico države. S tem je potrdil, kar zalitevajo posebno avstrijski kmetje, ki se zavedajo važnosti v disciplini izvežbane doraščajoče mladine. Še jasneje je govoril kancler o priliki parade dunajske garnizije minule nedelje: „Vojaki, stražite državo! Nova država ve, kaj vam dolguje, ko stavi na vas najtežje zahteve. Samo en cilj smete poznati in ta vam mora biti vzvišen nad vse: državo! Če je tako, potem mora avstrijsko ljudstvo spoznati resnico, veljavno že od leta 1848: V taboru vojakov je Avstrija!“

Jugoslavijo in Francijo. Po vsej Franciji so nabirali za spomenik pokojnemu kralju Aleksandru. V Marseillu se je vršila večja spominška slavnost. V francoskem radiu pa je govoril zunanji minister o velikih zaslugah jugoslovanskega kralja za svetovni mir.

Gibanje Nemcev v Jugoslaviji. Švabsko-nemški „Kulturbund“ ima v Jugoslaviji včlanjenih 129 nemških kulturnih organizacij in sicer v Banatu 34, v Bački 39, v Hrvatski in Slavoniji 40, v Sloveniji 10, v Baranji 3 in v Beogradu 3. Zveza nemških športnih društev šteje 34 članic. Posebno pažnjo posvečajo mladini, ki je organizirana v 102 mladinskih društvih. Bibliotek imajo Nemci v Jugoslaviji 114, njihova pevska zveza šteje 36 društev. Nemci v Jugoslaviji uživajo tudi polne manjšinske pravice v šolah, kjer nastavljajo svoje učne moči.

Veroizpovedi v Avstriji. Po podatkih zadnjega ljudskega štetja je 90.5% vsega avstrijskega prebivalstva katoličanov, 280.333 je protestantov avgsburške in 15.119 protestantov helvetske veroizpovedi, 191.481 je židov, 106.080 oseb se je izjavilo kot brezverskih, 3242 je grških katolikov in 350 armenskih katolikov. Značilno je, da je narastlo število protestantov in brezvercev, padlo pa število katolikov in židov. Židov živi na Dunaju 176.034 in brezvercev pa 75.906.

Sv. oče govori pretresljivo besedo. O priliki proglasitve dveh Angležev za svetnika je imel sv. oče svečan nagovor na zbrane kardinale in je dejal med drugim: Ko obračamo svoj pogled na strašno gospodarsko, politično in predvsem moralno krizo, ki pretresa človeštvo, in ko premišljamo o posledicah, ki grozijo v bodočnosti, imamo v resnici vzrok, da smo žalostni. Še ni popravljive-

na škoda zadnje vojne in že se nebo spet zagrinja s temnimi oblaki, ki jih trgajo svetli bliski. Pri tem se spominjamo Zveličarjevih besed: Slišali boste govoriti o vojskah in prevratih, nastopile bodo kuga, druginja, strahovite stvari in znamenja. Ljudi bo navdajal strah zaradi stvari, ki bodo nastopile po vesoljni zemlji... Poglavitni vzrok, da se človeštvo vznemirja, so govornice o vojni. Mi nikakor ne moremo verjeti, da bi oni, katerim je zaupano blagostanje narodov, hoteli gnati stvari do krvavega konca in katastrofe. Če pa bi res kdo hotel izvršiti tak gnusen zločin nad človeštvom, potem prosimo Boga, naj odstrani nevarnost. S trpkim srcem se tedaj obračamo k Bogu s prošnjo, naj osramoti in razprši narode, ki hočejo vojsko.

11. aprila v italijanski Stresi. Dočim so angleškega ministra Edena sprejeli v Moskvi z vsemi častmi in dokazali svojo polno pripravljenost za sodelovanje, ga je Poljska sprejela hladno in odklonilno. Poljaki počejo slišati o nikakih paktih, po katerih naj bi branili tuje meje. Iz Varšave je krenil Eden v Prago, kjer mu je dr. Beneš razložil veliko nevarnost, katera preti Čehoslovaški od nemške strani. Anglež se je nato vrnil domov. Dne 11. aprila pa se znajdejo v italijanskih Alpah zastopniki Anglije, Francije in Italije, kjer se bodo posvetovali na podlagi Edenovega poročila. Pričakujejo, da bo Francija zagovarjala vojaško zvezo z Rusijo proti Nemčiji, Italijani bodo predlagali pakt Podonavja proti Nemčiji, Anglija pa bo — kot doslej — svetovala previdnost in zmernost. Medtem se države mrzlično oborožujejo: Francija je podaljšala vojaško službo, Anglija podvojila zračno brodogradnjo, Italija mobilizirala dva letnika vojaštva, Rumunija je zvišala vojaške kredite in tudi Čehoslovaška in Rusija se oborožujeta. — Veliko, prav veliko zavisi od tokratnega sestanka za bodočnost Evrope. Upajmo na njegov uspeh.

Obrtniška zveza.

Ko je pred približno enim letom vlada ustanovila strokovno zvezo za delavce in nameščence, je nastala za njo takoj naloga, da prejkoslej ustanovi tudi stanovsko organizacijo obrtniških delodajalcev. Težko je bilo delo, kajti razdor med različnimi panogami obrtništva je bil velik ne samo radi bivšega političnega razpredeljenja, temveč predvsem radi splošnega obubožanja, ki je dovedel skoro cel stan na rob propada. Pretekli mesec je izšel zakon o ustanovitvi obrtne zveze, ki na dober način reši vprašanje organizacije obrtnikov kakor tudi razmerje do strokovne zveze delavcev in pripravlja pot do končnoveljavne združitve vseh, obrtnikov in delavcev, v eni zvezi.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(24. nadaljevanje.)

Vrnili so se v noči. Trata je bila še jasno razsvetljena: čakali so. Stopil je zdaj ta zdaj oni na prag, vun na dvorišče, in je poslušal. Vse tiho in mirno, le noč sanja in se giblje in stopa z neslišnimi koraki mimo, hiteč v večnost.

Nande je pričakoval najbolj nestrpno. Vstal je morda že desetkrat in je šel iz sobe, a se je vrnil v istem hipu.

„Gredo! Kragulčki zvenijo gor po cesti.“

Vsi so vstali. Andrej je vzel svetilnico. Grede mimo kuhinje je zaklical: „Peljejo se!“

Prišli so iz hiše, in že so zavile sani s ceste in so postale pred Trato, tik pred pragom.

Peter, oblečen po gosposki, z zmajhnimi brki, je skočil prvi z sani. Za njim je izstopil oče. Stric Tomaž, ves zavrt v odeje, se je zganil leno, je zastokal s piskutavim zaspanim glasom, a vstal ni.

„Pomagaj, Matevž!“

Tratnik mu je pomolil obe roki. Peter je odvijal odeje, pristopil je še Tone, stari Andrej je dvignil svetilnico višje. Šestero rok je prijelo debeluha, ki je ječal venomer s tankim, otroškim glasom. Malone dvignili so ga iz sani kakor hromega bolnika. Stopali so v vežo, a vsi domači so videli, da je hoja vseh negotova.

„Vsi pijani!“ — je mrmral polglasno Nande, stoječ ob konjih in zroč z mračnim pogledom za njimi. Nenadoma ga je sunil Tone v rebra.

„Pomagaj, lenoba!“

V hlevu je klel Tone in je zabavljajal neusmiljeno

Oklenimo se družine!

Družina je zakrament vsega socialnega in gospodarskega življenja, je prva in najvažnejša celica vsega žitja in bitja na zemlji. Cerkev se odraža v družini v stvarniški sili očetovi, v mehki materinski skrbi in v ljubezni otrokovi. V družini se zrcali narod in narodno življenje v brigi starišev za gmotni in duševni obstoj ter v tajinstveno povezujoči sili otrokovi. Družina je prisposoda največje in najgloblje božje skrivnosti — sv. trojstva Misli, Besede in Dejanja, skrivnosti, ki je ne bomo doumeli in zajeli mi zemljani nikdar. Saj niti ne doumevamo skrivnosti naših družin na zemlji!

Slovenska družina! Biser si vsega našega stanovskega in narodnega življenja, dokler živiš iz značajnosti in vzravnosti naših mož, iz čistosti in boguvidnosti naših žen. Naša najdragocenejša svetinja si, dokler se zamoreš opirati na žuljeve očetove roke, na zaskrbljene in ljubezen izžarevajoče materine oči in na nadolžno-lepe otroške duše.

Sile divjajo proti družini. Rojene iz teme in sovražstva, videzno si nasprotne ob sebičnosti bogatašev in srdu revežev si podajajo roke v borbi, da izpodkopljejo temelj naravnega reda: družino. — Tudi naše družine krvavijo v tej borbi iz tisočerih ran, vendar jih sovražnik še ni docela ponižal in razdvojil. Naj zacelijo te rane ob naši podvojeni družinski zvestobi!

Oklenimo se družine! Naj drugi zdravijo razrvano Evropo, naj drugi iščejo boljših političnih in gospodarskih prilik, naša skrb in naša ljubezen bodita naprej posvečeni — naši družini!

Obrtniška zveza, h kateri pripadajo vsi, ki izvršujejo kakšno obrt — izvzemši industrijska in rudniška podjetja, trgovine, agenture, spedicije in potovalne urade — se razdeli v zadrage (Innungen), ki zastopajo strokovne interese vseh obrtnikov, ki spadajo v isto ceho (Zunft). Delokrog vsake zadrage je ozemlje cele države, medtem ko je ceha zadrugi podrejeni deželni odbor, ki prevzame v glavnem delokrog dosedanjih obrtniških zadrug iste panoge. Cehi morajo zasledovati interese svojih članov, gojiti misel skupnosti, ču-

vati in dvigati stanovsko čast in pospeševati gospodarske in socialne interese svojih članov. Predvsem sklepajo cehe kolektivne pogodbe z odgovarjajočim strokovnim odsekom delavcev in nameščencev, ustanavljajo razsodišča za spore, ki nastanejo med člani, sodelujejo pri ustanovitvi razsodišč, ki nastanejo iz delovnega razmerja, oddajajo poročila in predloge na urade in sorodna javno-pravna interesna zastopstva, vodijo seznam članov, skrbijo za urejen razvoj učencev, potrjujejo učna spričevala, izstavljajo delovna spričevala, skrbijo za redno pobiranje doklade in skrbijo za splošni gospodarski in socialni razvoj svojih članov. Nadalje imajo pravico priziva in pritožbe v vseh slučajih, v katerih so dosedaj nastopale obrtne zadrage.

Izvršujoči organi cehe so: a) predstojništvo, ki sestoji iz predsednika, njegovih namestnikov in šest do 15 članov, b) odbori delodajalcev, v katerega morajo biti izvoljeni samo obrtniki, ki imajo stalno zaposlene učence ali pomočnike, c) strokovni odbori za vsako posamezno obrt, d) občni zbor cehe, e) okrajna vodstva in f) zaupniki. Sestavo in delokrog teh organov določijo pravila. Isti delokrog, kot ga imajo cehe za posamezne dežele, ima zadruga za celo državo. Obrtna zveza in njene podorganizacije, deželne in okrajne obrtne zveze delujejo po svojih odborih in sicer po: a) predstojništvu, ki sestoji iz predsednika, treh namestnikov, predsednikov deželnih obrtnih zvez in nadaljnjih petih članov, b) občnem zboru, c) delavsko-pravnem odboru in d) glavnem odboru. Delokrog in sestav teh organov določijo tudi pravila, ki jih izdaja minister trgovine in obrti. Obrtna zveza je poklicana čuvati interese obrtnikov, v kolikor ne skrbijo za to podorganizacije, predvsem pa izvršiti vse naloge, ki so jih dosedaj izvajale obrtne zbornice in ki pripadajo po obrtnem zakonu obrtni zvezi.

Vse organizacije obrtne zveze imajo dolžnost, da obvestijo strokovno zvezo delavcev o vseh namenih, ki se tičejo delavskega prava, in da rešujejo skupno vsa vprašanja, ki zadene interese delojemalcev. S tem je napravljen velik korak k medsebojnemu razumevanju podjetnika in nameščencev, kajti samo to razumevanje dovede do spoznanja, da solidno delovanje obrtniškega podjetja nudi obema gotovo eksistenco in udobno bodočnost.

Mi, koroški Slovenci, pozdravljamo ustanovitev obrtne zveze zavedajoč se njenega globokega pomena za nadaljni razvoj naših razmer. Upamo pa, da bomo pri sestavi obrtne zveze in njenih podorganizacij prišli do tiste veljave, ki nam pripada na podlagi naše moralne sile in našega razmerja.

P. S.

proti Andreju, ki je prišel pomagat izpregat; za Nandeta se ni menil.

„Na kolodvoru smo ga tudi morali djati na sani. Še segnije od same lenobe.“

„Dolgo ste se vozili.“

„Prišel je že dopoldne, a pili so do noči.“

„Tudi ti se nisi postil, kakor vidim.“

„Čemu? Če pijejo oni, ali naj stojim jaz vse popoldne ob vodnjaku?“

Andrej ni odgovoril. Drgnil je vroče konje in je strmel mrko in mračno pred se.

Ko se je vračal iz nadstropja, kamor je nesel Tomažev kovčeg, je naletel v veži na polpijanega Petra, ki je držal Jerico za roko in ji je božal lice. Ko je opazil prihajajočega, je izpustil dekle, ki je hitelo preplašeno v kuhinjo.

Postal je in je pogledal fanta s pogledom, plamtečim od jeze. Peter je vprl drzno oči v njegove in se je nasmehnil zaničljivo. Nobeden ni izrekel besedice, a čutila sta, da si stojita od trenutka nasproti ljuta sovražnika, boreča se za lepo, čisto dušo.

Andrej je molčal, a misli so mu hitele gor v hribe, kjer živi sestra, vdova revnega oglarja.

„Izročila mi jo je s telesom in z dušo... Čuvaj jo ti, Andrej, jaz je ne morem več. In glej, najmlajša je, dete še, in najljubša mi. Umrem, če bi se izgubila... Sprejel sem njeno dušo in vrnem jo čisto in sveto. Na moji vesti je — kdo se je upa dotakniti!“

Zravnaval se je. Oko mu je bliskalo. Čutil je v starem srcu moč, da se postavi v bran vsemu svetu za dušo, izročeno njegovemu varstvu, njegovi vesti...

XI.

Kakor hiša svetopisemska, ki se je vrnil v njo sin, izgubljeni in zopet najdeni, je bila razsvetljena Trata dolgo v noč.

Nande se je vrnil iz hleva, slabovoljen, skoro zbehan. Pred hlevom se je zadel ob Andreja, strmečega zamišljeno v noč. Gledal in mislil je gor na hribe, proti koči sestre in matere, živeče napol v skrbeh za dete, izročeno tuji hiši, napol mirno v sladki zavesti: Andrej čuva nad njo z vestnim očesom, s skrbečo in ljubečo dušo.

„Ali se hočeš poigrati z meno, paglavec?“

Neprijazno je sunil od sebe Nandeta, da se je začudil fant nad starcem, sicer mu vedno naklonjenim.

„Saj vas niti videl nisem.“

Vtaknil je roke v žep in je šel s počasnimi koraki čez dvorišče.

„Vse narobe, povsod nesreča. Radoveden sem le, kakšna nezgoda se mi pripeti pri polnočnici.“

Skoro docela je bil uverjen, da bo nesreča. A vedel je: pot do velike sreče se vije vedno skozi zapreke in nezgode in vedno po strmini.

Prišel je mimo kuhinje, ozrl se je v njo, a ni bilo notri ne Vilme, ne Tinke, in je šel mimo; ker za druge se ni brigal.

Takoj za njim je prišel Andrej. Postal je pred pragom in je pogledal v kuhinjo, in pogled mu je bil teman in skrbi poln. Jerica, stoječa ob ognjišču, se je ozrla naglo proti durim in se je vznemirila in je povabila pogled. Ker nemirno je bilo v njeni duši, kakor če pade kamen v čisti studenec in vzavalovi gladko in mirno površje. Zvenele so ji še glasno v duši mladega gospoda sladke besede: „Ah glej, kako srčkana punčka...“

Globoko k ognjišču je sklonila vznemirjeni, zardeli obraz. Stric je strmel v njo, in skrbi polni pogled se mu je omilil: „Ne, pre dobra je, vsa čista.“ Tiha prošnja je vstala v srcu in je prosila iz oči: „Jerica, glej, da ne vržeš v blato bisera...“

(Dalje sledi.)

DOMAČE NOVICE

Društva, pozor! Tekma za naše glasilo!

„Koroški Slovenec“, uprava in Slovenska prosvetna zveza razpisujeta

Tekmo za nagrade.

Društva, ki do konca junija t. l. pridobijo največ naročnikov „Koroškega Slovenca“ s za tekoče leto plačano naročnino, bodo sledeče nagrajena:

Nagrade:

1. 50 šil. v srebru.
2. 4 vezane zadnje letnike „Koroškega Slovenca“.
3. Zbirka najnovejših slov. knjig (30 šil.).
4. 20 šil. v srebru.
5. 2 leti zastoj naš list.

Tekmuje lahko vsak v okvirju izobr. društva. V občinah, kjer ni društva, lahko tekmujejo tudi poedinci.

Na delo za naše glasilo!

Prošnja. Dne 30. m. m. je nenadoma izbruhnil požar v Šmartnu pri Rožeku in sicer v prazni hiši pri pd. Travanju, ki je last nekega dr. Fuchsa v Celovcu. Vsled hudega viharja se je požar takoj razširil na poslopja pri pd. Hanceju in nato še na precej oddaljeno pohoštvu pri pd. Žlibradu in Tirolcu. Komaj so rešili živino, ostalo je uničil požar. Pogoreli so štirje skednji in tri hiše. Razun dr. Fuchsa so vsi ostali nizko zavarovani, pd. Hancej komaj za 3000 S. Pogorelci so v skrajni stiski in jih priporočamo dobrotelosti bralcev našega lista (Uprava „K. S.“ radevolje sprejema vsakoršne darove v pomoč težko prizadetim.)

Zahvala. Podpisani se zahvaljujem vsem, ki so na katerikoli način pripomogli h temu, da nedavni veliki požar na naši vasi ni zajel tudi našega doma. Posebno se zahvaljujem tistim, ki so, tvegajoč svoje življenje, obličali streho, dokler niso došle požarne brambe. — Tine Blüml, pd. Šlemic v Št. Janžu v Rožu.

Marija na Zili. (Nova vera.) Pripovedujejo, da se v naši fari močno širi neka kriva vera. Že pred tremi leti so krivoverski adventisti položili temelje svojega delovanja v Droboljah in Turdaničah. Odtlej število njihovih pristašev stalno narašča, še bolj pa tistih, ki se za to nevarno gibanje zanimajo. Danes zahajajo iz omenjenih vasi v cerkev samo še stare korenine, mladina pa večidel izostaja. Zato smo toplo pozdravili predzadnjo nedeljo pridigo našega č. župnika o obnovi krščanske družine. Omenili so potrebo verskega gibanja mladine. Pri faranih je našla lepa župnikova pobuda velik odmev in upamo, da se kmalu uresniči. Saj smo Zilani še vedno zdravega jedra! — Na vratih farne cerkve sta bila nalepljena dva lepaka, vabeča vernike na romanje v sv. mesto Rim, prvi v slovenskem, drugi v nemškem deželnem jeziku. Jih imamo pa še vedno nekaj, ki jim je vsaka slovenska beseda trn v peti. Niti mesec dni ni visel slovenski lepak in že je nekega jutra izginil. Ali to ni nestrpnost?

Grebinijski kloster. (Sprejem.) Spominjamo se koncem zime nazaj na preteklo leto, ko smo izgubili č. župnika Kukačko in so jih nadomestovali č. Alojz Hutter. Končno pa smo dobili stalnega gospoda v č. provizorju Eduardu Thurnerju, ko so nas 23. marca zapustili č. Hutter in odšli v visoke Korte. 24. marca so nas pozdravili s prižnice naš novi dušni pastir z lepim krščanskim pozdravom: Bog z vami! In ozdravili smo; in s Tvojim duhom! Popoldne istega dne smo priredili č. provizorju v nabito polni dvorani lep sprejem. Domači pevski zbor je zapel zdravico pod vodstvom svojega vodje Jurija Kitza, nakar so se vrstile deklamacije in še druge pesmi naših deklet in fantov, Pavlejev Karl je pozdravil novodošlega gospoda z izbranimi besedami, zbor pa je zapel ono „O klosterski fari“. Sledila je igra o čevljarju-baronu, ki je zbudila obilo veselega, pristrčnega razpoloženja. Č. g. Thurnerju želimo še tem potom, da bi užili prav mnogo pomladi in mnogo božjega blagoslova v naši klosterski fari.

Obirsko. Gospodarski tečaj priredil pri nas kmetijska zbornica dne 22. in 23. aprila. Kot govorniki nastopijo gg. dr. Sienčnik L. o živinozdravstvu, Tomo Kupper o zadružništvu, inž. Liebscher o davčnih zadevah ter Prušnik Franc o čebelarstvu. — 25. aprila pa se vrši pri Wöflju v Lobniku

Täglich werden
in Österreich
4 Millionen
Schalen

Kathreiner

getrunken. Ein Getränk, das so verbreitet ist, muß gut sein. Darum sollten auch Sie Kathreiner trinken, den echten Rneipp Malzkaffee!

enodneven sadjarski tečaj pod vodstvom g. Kolprata.

Št. Peter na Vašinjah. (Zborovanje.) 31. m. m. se je vršilo pri nas zborovanje kmetijske stanovske organizacije. Sicer veljamo Št. Peterjani kot zaspanci — nekdo nas je celo počastil z naslovom: die St. Peter Rasse — tokrat pa je bila grajska gostilna nabito polna. Prvi je govoril vodja koroške kmečke zveze g. Gruber in nam stvarno orisal gospodarski in politični položaj ter izrazil upanje, da zasije kmalu tudi kmetom zarja lepše bodočnosti. Priznal je, da je predvsem izboljšanje gospodarskega položaja kmetov in delavcev predpogoj za obstoj sedanje vlade. Še vedno pa so elementi, ki so si v preteklem poletju z orožjem skušali prisvojiti oblast, na delu in izkoriščajo sedanjo gospodarsko bedo v svoje namene. Vlada bo skušala z vsemi razpoložljivimi sredstvi izboljšati položaj, dolžnost kmetov pa je, da io v okvirju svoje organizacije podpirajo. Kot drugi govornik je nastopil g. svet. Grill, ki nam je govoril v preprosti, domači slovenski govorici. Koj je spravil s tem vse zborovalce v toplo, domače razpoloženje. Je že dolgo od tega, odkar smo zadnjič slišali slovenski govor na javnem zborovanju. Govornik je obrazložil misli g. Gruberja in povdaril pripravljenost našega sodelovanja. Dajemo Bogu, kar je božjega, in državi, kar je njenega, zato pa zahtevamo od države, da nam da, kar je našega in kar nam gre po božjih in človeških postavah; da nam pusti sad našega dela, naš kruh, in podpira naše udejstvovanje na kulturnem polju. Nato je prišla po govoru v pretres neka zadeva bolj osebnega značaja, zato je izpadla debata, ki bi bila gotovo živahna. Posebno bi bili radi izvedeli še kaj podrobnejšega o načinu, kako namerava država dvigniti cene naših pridelkov. Vendar smo bili obema govornikom, posebno še g. Grillu za njih stvarni govor prav hvaležni.

Baško jezero. (Čudež.) Naše Baško jezero, ta božji biser izmed vseh jezer na našem slovenskem Koroškem, jezero, ki je tako navdušilo nekdanjega šentjakobskega župnika Treiberja, da je zapel najlepšo našo „Nmav čiez jizaro“, je priklicalo v četrtek 28. marca vse ljudi k sebi. Pihal je namreč močan vihar z juga. Na jezeru je bila še ogromna ledena plošča, krog in krog ob bregovih pa je bilo jezero že prosto. Vihar je potisnil ledeno ploščo proti severovzhodnemu bregu s tako močjo, da se je lomil sneg ob bregu in so številne kopalne bajtice kar pokale in se tresle. Vihar je pihal vso noč in glej: drugo jutro ni bilo več sledu o ledu. Iz valovčkov pa se je smejalo božje sonce in nam govorilo o lepi vigredi.

Loga vas ob Vrbi. (Razno.) V četrtek 28. m. m. smo pokopali 37letnega Miheja Hape, pd. Ravharjevega v Logi vasi. Nad celo leto je trpel na sušici. Na zadnji poti ga je spremljala požarna bramba, cerkveni pevci pa so mu zapeli v slovo „Vigred“. Č. g. župnik so omenili njegovo nedavno obljubo, da jih čez 14 dni obiše. In prišla je vigred, Miheja pa ni več. Naj počiva v miru, zao stalim naše sožalje! — V noči na nedeljo 24. m. m. je slišal pd. Filej v Dobu v sobi nek ropot. Vstane in zapazi pri omari maskiranega moškega. Vzlic svojih starosti ga Filej zgrabi in vrže na tla, vionilcu pa se končno le posreči še uiti. Orožniki so nato zaprli dva sosednja fanta, ki se jim zdita sumljiva. — Našim dekletom se je zahotelo gospo-

dinjske in kuharske umetnosti. Prosvetna zveza je ustregla naši želji in priredila šesttedenski tečaj pod vodstvom gdčne Hartmannove. Zaključna prireditev je dokazala tečajev veliki uspeh. O tem pa posebej.

Borovlje. Čitali smo, da morajo do konca marca biti imenovani vsi občinski zastopi. Kakor slišimo, je kovanje liste tudi v Borovljah naletelo na težkoče, ker gre v prvi vrsti za osebe. Mi kmetje iz gornjega dela občine želimo samo, da bi prišli v obč. zastopstvo možje, ki razumejo in poznajo težnje in skrbi našega kmeta. Imamo 450% občinske doklade, katerih posestniki sploh ne bodo mogli plačati. Žalibog, pa do danes še vedno ni izgleda, da bi bilo vsaj bodoče boljše.

Št. Vid v Podjuni. (Smrt.) Dne 4. t. m. smo pokopali starega Lekšovega očeta na Horcah. Kljub slabemu vremenu je imel lepo zadnjo pot, počastil ga je domači pevski zbor in došli so mnogi možje, ki so svojega vzornega krščanskega in slovenskega moža spoštovali. Sinu-edincu naše sožalje, očetu pa večni pokoj!

Drobne novice. Zvezni kancler je odredil na minulo nedeljo parado vseh garnizij v avstrijskih deželah. V Celovcu se je vršila parada na Dollfusovem trgu s sv. mašo. Pristostvovala je velika množica ljudstva. — Porotnikom so bili med drugimi izžrebani J. Kovač iz Grebinja, Franc Prušnik iz Bele, Valentin Rozencopf iz Borovelj, J. Kröpl iz Blač in Sebastijan Mörtl iz Brda. — Knjižnica delavske zbornice in njenih podeželskih podružnic je izposodila v minulem letu 132.000 knjig. — „Deutsche Theaterrunde“ je ustanovil na Kostanjah tamošnji šolski vodja Gregor Klemenjak. — Z 31. majem izgubijo veljavo srebrni novci v vrednosti enega šilinga. Po tem terminu jih sprejemajo leto dni še državne blagajne. — Lanskega marca so našli v deželi 32.432 protestantov (število se je pomnožilo v desetletju za skoroda 6000 oseb), 269 židov in 2064 oseb brez veroizpovedi. — Mojstrski izpiti za rokodelske obrti bodo v juniju. Prošnje je vložiti na trgovinsko zbornico. — Do 26. marca t. l. je volilo Otona Habsburškega za častnega občana 638 avstrijskih občin. — V Vibi so pokopali soprogo tamošnjega poštarja in bivšega župana J. Kačnik. — V Podgori je umrla tamošnja posestnica Magdalena Janc.

NAŠA PROSVETA

Šmihel. (Igra.) V nedeljo 14. t. m. priredi Marijina družba ob 3. uri popoldne pri Šerčerju igro „Fastorka“. Sodelujejo tamburaši. Vabi odbor.

Borovlje. (Prireditve.) Na velikonočni pondeljek se vrši v dvorani pri Cingelcu v Glinjah jubilejni pevski koncert društva Slovenskih diletantov v Borovljah. Poleg obširnega petja so na sporedu tudi šaljivi nastopi, kupleti. Prvič nastopijo tudi društveni citraši! Za tiste, ki se radi smejiijo pa bo podana enodejanska veseloigra „Pol ure v zrakoplovu“, igrana prvič na Koroškem. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vavbljeni! Odbor.

Škocijan. („Miklova Zala.“) Na belo nedeljo 28. aprila in dne 5. maja priredi naše društvo na dvorišču Pukartove gostilne ob 3. uri pop. krasno koroško igro „Miklova Zala“. Za prireditve vlada že sedaj obilo zanimanja, zato prosi odbor društva, naj se ta dneva ozirajo na Škocijan. Pri igri sodeluje tudi domači moški zbor.

Št. Janž v Rožu. (Občni zbor.) Na cvetno nedeljo se vrši ob 3. uri občni zbor našega izobr. društva v Tišlarjevi dvorani. Na sporedu poleg običajnih točk predavanje o stanovski državi. Po občnem zboru je okrožni sestanek spodnjerožanskih prosvetašev.

Bilčovs (Občni zbor izobr. društva.) Zadnjo nedeljo v marcu smo ga imeli. Udeležba je bila lepa. Otvoril ga je z nagovorom predsednik, nakar so zapeli naraščajniki moškega zbora. Sledila so poročila funkcionarjev v minulem letu. Tajnik je omenil, da nismo spali, imeli smo 3 lepe prireditve in začeli z rednimi fantovskimi in dekliškimi sestanki. Posebno dekleta so vneta za svoje sestanke in bilo bi želeti, da bi jih fantje polno posnemali, da se naše prosvetno gibanje razmahne in pritegne vse, ki so dobre volje. V blagajni je ostalo nekaj gotovine, tudi knjižnica je delovala, četudi bi bilo želeti za čtivo večjega zanimanja. H koncu je sledil spodbuden govor, naj postane društvo spet čast in ponos naše župnije. Občni zbor je zaključila vesela pesem naših fantov.

GOSPODARSKI VESTNIK

Nekaj številke iz avstrijske zunanje trgovine. Uvoz in izvoz Avstrije v letih od 1928 do 1934 kaže sledeče številke: leta 1928 je država uvozila blaga za 3317 milijonov S in izvozila za 2250 milijonov, leta 1929 3318 S in 2220, leta 1930 2739 in 1880, leta 1931 2210 in 1327, leta 1932 1403 in 784, leta 1933 1190 in 818, leta 1934 pa je naša država uvozila blaga v vrednosti 1172 milijonov S in izvozila za 880 milijonov S. Primanjkljaj uvoza se je torej zmanjšal, hkrati pa znižal celotni promet. Predvsem je padel uvoz kmetijskih pridelkov iz inozemstva, tako uvoz živine, sadja, krme, jajc, perutnine, mesa, dočim je uvoz žita in moke lanskega leta nekoliko višji od leta 1933. Več se je lani tudi izvozilo lesa, sirovega masla, sadja, dočim je izvoz živine in sira nekoliko popustil. Pri teh številkah se vsak vprašuje, kako da se ni izboljšal zato tudi gospodarski položaj kmetov. Temu je kriv padec cen kmetijskih pridelkov tu in v inozemstvu. Tako mora biti bodoče stremenje agrarne politike, da se izboljšajo cene. In to se najbrže ne posreči, dokler ne bo posegla država neposredno vmes.

Spomladanski velesejem v Ljubljani se vrši od 1. do 11. junija. Na avstrijskih železnicah velja četrtnski, na jugoslovanskih polovični popust vozne cene.

Pozna setev — slaba žetev. V dunajskem kmetijskem listu poročajo o zanimivem poizkusu, ki so ga izvedli lani na nekem večjem posestvu pri Dunaju. Štiri njive so zasejali s poletnim ječmenom in pšenico in sicer ob štirih različnih terminih. Uspeh je bil presenetljiv; od setve 14. marca so pridelali na ha 19 stotov pšenice in 33.3 stotov ječmena, od setve 24. marca 15 stotov pšenice in 24 stotov ječmena, od 3. aprila 10 pšenice in 18.4 stotov ječmena, od 13. aprila pa 1 stot pšenice in 8.4 stotov ječmena. Seve je bil lanski april izvanredno vroč in posestvo, na katerem so izvršili poizkus, leži na toplem in suhem kraju. Vendar je očitno, da je čas setve merodajen za pridelek.

O vpregi krav. Da ne trpi preveč mlečnost krav, smemo krave uporabljati samo za lahka dela in le za poldnevno vpreganje. Pri lahkem delu postane mleko celo mastnejše. S kravami lahko branamno, vozimo gnoj, zeleno krmo, žito, zaorjemo stinišča, ni pa priporočljiva celodnevna vprega krav in še posebno ne pri težkih delih. Pri pravilnem krmiljenju krav ni treba ob opravljanju lahkih del posebnih krmskih dodatkov.

Uničujte plevel! Največji sovražnik vrtnega in poljskega rastlinstva je plevel. Na vsem, kar je potrebno koristnim rastlinam, ima svoj delež; hoče imeti vlage, hrane, gnoja, svetlobe i. dr. Tako se dobesečno hrani iz gospodarjeve skledje. Zato skuša vsak skrben kmet, da zatre plevel na svojih njivah. Številni poizkusi dokazujejo, da se pridelek njive ob tovrstni gospodarjevi skrbi izdatno izboljša in tako to vsekakor neprijetno delo bogato poplača.

Kako kuhamo milo? Milo lahko kuhamo iz svinjske masti ali iz loja, ali obeh maščob skupaj. Milo iz same svinjske masti je nekoliko mehkejšo od onega iz loja. Za 4 kg maščobe vzamemo 1 kg lužnega kamna (Laugenstein), 6 l vode, 1/3 kg voska in 1/4 kg sode ter kuhamo dve uri. Med kuhanjem previdno mešamo. Proti koncu zamešamo vmes pest soli in pustimo čez noč, da se milo strdi. Drugi dan odvzamemo lužno raztopino, prilijemo 6 l vode ter med previdnim mešanjem kuhamo 3 ure. Ob koncu zamešamo se 1/4 l terpenina in vse vlijemo v zaboje, ki smo jih obložili s papirjem. Strjeno milo zvrnemo iz zabojev, zrežemo v kose, osušimo na zraku in naposled spravimo v zaprte zaboje. Lužna raztopina pa je močno razredčena dobra za ribanje.

Beljaški trg minulega tedna. Zelje kg 60—70, karfijol 1.20, repa 20, pesa 60, grah 80, čebula 50, špinata 1.40, hren 1.80, peteršilj 1.40, pozni krompir 20, kislja repa 50, namizna jabolka 1.20, namizne hruške 1.20, goveje meso 2.— do 2.60, telečje 2.— do 3.60, svinjsko meso 1.60—2.20, prekajeno 2.— do 3.—, orehi 1.20, suha jabolka 1.40, posušene češplje 1.20, smetana, sladka 4.—, kislja 2.40, čajno maslo 4.40, sirovo maslo 3.80, kokoši 3.—, jajca 10 g za komad.

Celovski trg. Voli 70—90, krave 80 do 1.—, krave za klanje 50—70, prašiči 1.10—1.30, pšenica 40 do 42, rž 30—32, ječmen 22—26, oves 22—24, ajda 23—26, koruza 19—22, seno, sladko 7—10, kisljo in slama 6—7 šilingov za 100 kg.

ZANIMIVOSTI

Čudaški milijonar. Leta 1916 je v Kanadi umrl čudaški milijonar John Vance Millar. V oporoki je zapustil pol milijona dolarjev tisti ženi, katera bo v prvih desetih letih po njegovi smrti imela največ otrok. Borba za to dediščino se bo trej pričela prihodnje leto, ko poteče deset let milijonarjeve smrti.

Kanadski petorčki. Poročali smo že o nenavadnem slučaju, da je neka kanadska mati pred letom povila petorčke. Zanimivi slučaj je postal kmalu svetovno znan. Zanj so se zanimali tudi ameriškanski podjetniki, pri katerih se je kmalu rodila trgovska žilica. Ponudili so starišem veliko svoto denarja za to, da bi smeli petorčke proti vstopnini kazati na prihodnji svetovni razstavi v Chicagu. Oglasili so se še drugi, ki bi bili radi z malimi revčki zaslužili. V čudne, ja umazane ponudbe pa je posegla kanadska vlada, ki je postavila petorčke s posebno postavo pod državno varuštvo. Upati je, da se bodo malčki ob skrbi visokega varuha razvijali v močne in čvrste dečke.

Dragulje zadnjega ruskega carja prodajajo v Londonu. Dragocena zbirka obsega okoli 2000 dragih predmetov, ki so jih londonski trgovci kupili od sovjetov. Skoroda vsi predmeti so iz čistega zlata in bogato posejani z briljanti, diamanti, safiri in rubini. Med drugim se nahaja tam z čistega zlata izdelano velikonočno jajce, posejano z najdragocenejšimi biseri. Drugo tako jajce prikazuje v notranjosti lično izdelan modelček carjeve kočije. Poleg tega se nahajajo zraven še dragocene ure, namizno posodje, slike z zlatimi okvirji, orožje in vojaški redi.

S strojem čistijo konje. V sovjetskih državnih hlevih so uvedli za konje poseben čistilni stroj, ki zjutraj brez človeka očisti in okrači konje. Aparat žene elektrika, konjski ščeti podobna priprava pa požira prah in nesnago. Konji so se brnečega aparata izprva bali in so postali nemirni, ko pa so se ga navadili, so imeli z njim pravo veselje in se niso dali odstraniti, marveč se rezgetajoč rinili vedno spet k vsekakor modernemu aparatu.

Originalno radio-znamenje. Kot znano, imajo radio-postaje svoja znamenja za odmore. Kdo še ni čul ljubkega kukavičjega glasu v ljubljanskem radiu ali tiktakanja dunajske ure ali ubranih glasov budimpeštanske postaje? Vse evropske postaje pa je prekosi indijska radio-oddajna postaja v mestu Banarasi. V odmoru oddaja ta azijska postaja kot svoje znamenje — trompetni slonov glas. Sicer ni misliti, da bo stal pred mikrofonom vsikdar kak slon, ker bi s svojim rilcem dragoceni aparat kvečjemu razbil, pač pa so pripravili posebno aparaturo, ki posnema slonov glas. Ta navidez kočljivo zadevo rešijo z navadno gramofonsko ploščo. Vedi torej, če kedaj začuješ v svojem aparatu slonovo trompetanje, da se nahajaš na azijski postaji!

111 let stara, pa prvič pri zdravniku. V ameriškem mestu Birminghamu se je zglasila pri nekem zdravniku stoenajst let stara črnka Lulu Vrajtova. Nekam slabo se je počutila in hotela je zdravil. Ko jo je zdravnik vprašal, kakšno življenje ima za seboj, mu je starka povedala, da je rodila dvakrat trojčke, enajstkrat pa dvojčke. Vsi otroci pa so bili slabotni in jih je prav tako kakor svoje tri zakonske može, preživela do danes. Stara je nad 110 let in še nikdar rabila zdravniške pomoči.

Reka, ki dela zgodovino. O povodnji in lakoti na Kitajskem smo pisali zadnjič. Le redkim pa bo znano, da je kriva vsega gorja med kitajskim ljudstvom takozvana Velika reka Jangekiang. Menda ni nobenega pomembnejšega dogodka v kitajski zgodovini, ki bi ne bil v zvezi s to reko. Pred dvema desetletjema je tu padel prvi strel kitajske revolucije, ki še danes ni zaključena. Nešteto krat je Velika reka poplavlila svoje obrežje. V letu 1931 je uničila 4 milijone hiš in vzela streho 22 milijonom ljudi. Leta 1911 je uničila vso letino, pet let poprej pa je utonilo v njej 30.000 ljudi. Dognano je, da je ta res zgodovinska reka zahtevala od kitajskega ljudstva že več žrtev kot vse vojne in revolucije.

Muzej milijonarjev. V New Yorku so otvorili razstavo, ki kaže življensko zgodbo slavnih Amerikancev. Razstava zbuja obilno pozornost. Tako vidiš v neki omari mošnjček, v katerem je shranjeval pozneje tako znameniti iznaditelj in učenjak Edison svoje prve dohodke kot raznašalec listov.

„Kralj mesa“ Patterson v Chicagu je zastopan z mesarico in mesarsko bluzo, ker je bil dolgo časa mesarski pomočnik. Danes pa je med najbogatejšimi. „Jekleni“ magnat Carnegie je začel kot tkalec in pozneje postal telegrafist. „Kralj petroleja“ Rockefeller je bil izprva učitelj in pridigar in na razstavi kažejo njegov talar. „Kralj ameriških železnic“ Vanderbilt je začel kot navaden delavec v ladjedelnici. Kralj časnikov Bennet je začel s 300 dolarji in tekem let povzdignil svoj izprva skromni list v svetovni časopis. Vsekakor zanimiva razstava, hkrati pa vrlo poučna, da ga ni bogataša, ki bi se bil rodil že v — zibeli.

Nekaj o orožju bodoče vojne. Amerikanci uvažajo takozvane „leteče vojne ladje“. To so letala, ki lahko pristanejo na vodi. S seboj nosijo torpede, težke strojnice in kemične strupe. Posadka lahko šteje 85 mož. Bombe, ki jih to letalo lahko vzame seboj, smejo tehtati dve toni. — V Angliji so preizkušali puško, ki odda v minuti lahko 1500 strelcev. Je seveda električna. — Nemška vojska razpolaga s posebnimi tanki, ki lahko prevozijo do 160 km na uro. Opremljeni so s posebnimi brzostrelnimi topovi, ki oddajo na minuto do 1000 strelcev. Poleg tega razpolaga vojska z manjšimi tanki, oboroženimi s štirimi strojnicami, ki lahko prebrodijo tudi reke in dosežejo do 85 km na uro.

Ta je pa dobra! Minka je ime novi služkinji. „Preden odprete kaka vrata, morate poprej potrkat“, jo poučuje gospa. „Tudi, če odpiram omaro?“ vpraša dobrodušna služkinja.

Kokoši so ukanili. Nemški inženjer Hausner je strokovnjak za svetlobno tehniko. Nedavno je začel delati poizkuse s kokošmi, o katerih je znano, da se strogo držijo svojega reda podnevi in ponoči. V kurnik je vključil ob 3. uri zjutraj električno luč. Kokoši so se zbudile in mislile, da je dan, pa začele jesti. Začele so nato redno in pogosto nesti. Inženjer trdi, da so mu v decembru nanesle trikrat več kot v drugih mesecih. Več kot eno jajce mu pa seveda doslej dnevno še ni znesla nobena kokoš.

Letalo brez krmarja. V Ameriki preizkušajo letalo, ki ga krmarijo od tal z brezžičnimi valovi. Letalo je opremljeno s takozvanim radio-kompasom, ki sprejema brezžične valove krmilne postaje in daje letalu zaželeno smer. Poizkusili so letalo nad Tihim morjem. Ves čas je vladalo izredno viharno vreme, kljub temu je letalo brezhibno vozilo brez krmarja po zraku in se nato brez poškodbe vrnilo nazaj v pristan. V krogu je napravilo pot 2400 km. To se pravi, da bodo v slučaju vojne Evropo lahko obiskovala iz Amerike letala — brez človeka?

„Normalna“ gospodična. V Londonu biva stara gospodična Alice Morrison, ki strastno ljubi živali in si je zato pripravila v svojem stanovanju pravi živalski vrt. Ima 48 psov, 27 mačk, 17 opic, 100 različnih ptic, kozo, zajca, 6 svinj, mračnike (nepotirje) in še nekatere druge živali. Hrani jih tako dobro, da se često prejedajo. Opoldne zu južino dobijo kokoši, pečenjak, ribe in kako sladkarijo. Pozimi bivajo v toplih, zakurjenih sobah, katerih okna ne odpre nikdar, da se živali ne bi prehladile. Poset svoje hiše strogo prepoveduje, sicer pa, kot poročajo, ljudje sami bežijo pred njenim domom kot pred kugo.

Vabilo

na

občni zbor

Posojilnice v Hodišah, registrovane zadruge z nemejeno zavezo, ki bo na velikonočni pondeljek dne 22. aprila 1935 ob 10. uri dopoldne v domu sv. Jožefa v Hodišah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1934.
3. Volitev odbora in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

30

Načelstvo.

Za velikonočna voščila se poslužujte samo umetniških razglednic Ziljana in Ziljanke od M. Gasparija. Dobijo se v upravi lista.

Velikonočne sveče z ranami in pripadajočimi žreblji, žgalno olje, stenje, kadilo, oglje za kadilnice priporoča Franc Siebert, trgovina s svečami, Celovec, Stauderhaus. 29